
**INFORMACE O PLNĚNÍ USNESENÍ VLÁDY TÝKAJÍCÍCH SE
INTEGRACE ROMSKÉ MENŠINY A AKTIVNÍHO POSTUPU STÁTNÍ
SPRÁVY PŘI USKUTEČŇOVÁNÍ OPATŘENÍ PŘIJATÝCH
SOUVISEJÍCÍMI USNESENÍMI VLÁDY KE DNI 31. PROSINCE 2015**

Úřad vlády České republiky

Sekce pro lidská práva

Oddělení kanceláře Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny
a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny

Praha 2016

OBSAH

OBSAH.....	2
SEZNAM ZKRATEK.....	3
ÚVOD.....	5
1 MINISTERSTVO KULTURY ČR	6
2 MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR.....	10
3 MINISTERSTVO OBRANY ČR	12
4 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR	16
5 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR	17
6 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR	21
7 MINISTERSTVO VNITRA ČR	32
8 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR	36
9 MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR	37

SEZNAM ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	Dětský domov
DDŠ	Dětský domov se školou
DÚ	Diagnostický ústav
ESF	Evropský sociální fond
IDS	Intelligenční a vývojová škála
IROP	Integrovaný regionální operační program
LČR	Lesy ČR
LMP	Lehké mentální postižení
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
OBPPK	Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OZV	Obecně závazná vyhláška

PČR	Policie ČR
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
P-RCH	Prevence rizikového chování
RVP ZV LMP	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání žáků s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŘSPP PP ČR	Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR
SPC	Sociálně pedagogické centrum
SVP	Středisko výchovné péče
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ÚPČR	Úřad práce České republiky
ÚV ČR	Úřad vlády ČR
VPŠ a SPŠ MV	Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra
VSŠ a VOŠ MO	Vojenská střední škola a vyšší odborná škola Ministerstva obrany
VÚ	Výchovný ústav

ÚVOD

Tento dokument je vypracován na základě usnesení vlády ze dne 26. října 2015 č. 874, ke Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2014.

Informace vychází z podkladů předložených jednotlivými ministerstvy, kterým byly uloženy úkoly za účelem zlepšení situace Romů. Materiál informuje vládu o tom, do jaké míry resorty plní závazky, které pro ně vyplývají z vládních usnesení a slouží jako podklad pro hodnocení účinnosti uskutečněných opatření provedených ve prospěch Romů na národní úrovni. Může být rovněž východiskem pro další rozhodování orgánů státní správy i samospráv o směřování politiky romské integrace.

Na základě bodu III/9 usnesení vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, bylo ministru pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu uloženo, aby toto usnesení zohlednil při zpracování tohoto dokumentu. Po předchozí domluvě se všemi relevantními resorty jsou v tomto dokumentu podány informace o plnění úkolů v roce 2015, avšak ve znění tohoto usnesení z 11. května 2016. Smyslem tohoto je odstranění dvojitého podávání informací a podávání nerelevantní informací.

1 MINISTERSTVO KULTURY ČR

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru kultury průběžně v rámci existujících dotačních programů podporovat včlenění romské kultury, při zachování její jedinečnosti, do většinové kultury české společnosti.

Kromě výběrových dotačních řízení uvedených v části A – Informace o plnění opatření Strategie romské integrace do roku 2020, získávají projekty příslušníků romské menšiny rovněž podporu z dalších programů resortu.

Odbor církví v rámci dotačního programu Konkurz na podporu rozvoje významných kulturních aktivit církví a náboženských společností v roce 2015 podpořil dotací ve výši 40 000 Kč projekt Charity Olomouc „Romská pouť 2015“. Jednalo se o duchovně-kulturní akci pořádanou od roku 1999. Cílem projektu byla kromě nabídnutí duchovních prožitků také snaha umožnit Romům z ČR i ze Slovenska setkat se, prezentovat vlastní kulturu a přispět tak ke sblížení s majoritní společností.

V gesci odboru umění, literatury a knihoven jsou poskytovány dotace na podporu různých kulturních projektů. Při hodnocení projektů ve výběrových dotačních řízeních je rozhodující umělecká, resp. odborná kvalita projektů, nikoli jejich vztah k problematice romské menšiny. Ovšem dotované kulturní projekty ve svých konečných důsledcích přispívají ke zlepšení situace romské menšiny v ČR, především v oblasti přístupu jejich příslušníků ke kultuře a naopak i k poznání kultury romské menšiny.

Některé projekty, které byly v roce 2015 spolufinancovány dotacemi poskytovanými ze státního rozpočtu v oblasti profesionálního umění, přímo podporují kulturní dialog a poznávání kultur národnostních menšin, romskou menšinu nevyjímaje. Jde především o velké multikulturní festivaly, jejichž cílem je, mimo jiné, přispět ke vzájemnému poznávání české společnosti a příslušníků jiných národností a etnik, což v konečném důsledku přispívá ke vzájemnému pochopení a toleranci mezi českou většinou a národnostními menšinami včetně menšiny romské, potažmo k jejich lepšímu začleňování do většinové společnosti. V oblasti profesionálního umění tak byla např. poskytnuta finanční podpora na hudební program světového romského festivalu Khamoro (příjemce dotace Slovo 21, z. s., částka 70 000 Kč) a na projekt Respect world music Festival 2015 (příjemce dotace Rachot Productions, s. r. o., částka 1 170 000 Kč).

V souladu s nařízením vlády č. 288/2002 Sb. a Koncepti rozvoje knihoven v České republice na léta 2011 – 2015 je vyhlášováno výběrové dotační řízení Knihovna 21. století, určené knihovnám evidovaným dle knihovního zákona č. 257/2001 Sb. Jedním z okruhů je podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců. Finanční prostředky jsou žadatelům poskytovány na realizaci besed a výstav s cílem poznávání jiných kultur a na nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny. V roce 2015 nebyla poskytnuta žádná dotace na projekt s romskou tematikou.

Projekty dotované odborem umění, literatury a knihoven přispívají ve větší či menší míře k tomu, aby příslušníci romské menšiny nebyli ohroženi sociálním vyloučením ve smyslu § 3 písm. f) zákona č. 108/2006 Sb.; rovněž tak – slovy zákona č. 108/2006 Sb. – tyto akce přispívají, resp. mohou a mají přispívat, k sociálnímu začleňování příslušníků romské menšiny (pokud jsou již konkrétní její příslušníci v situaci sociálního vyloučení). Přispívají rovněž k naplnění některých práv, která romská menšina, stejně jako jiné národnostní menšiny, má podle zákona č. 273/2001 Sb.: jde o právo na aktivní účast na kulturním a společenském životě (§ 6 odst. 1 uvedeného zákona) a o právo na rozvoj kultury příslušníků národnostních menšin (§ 12 uvedeného zákona).

Veškeré projekty, podpořené v rámci existujících dotačních programů, lze označit jako projekty, které včlenění romské kultury do většinové kultury české společnosti významně přispívají. Jejich souhrn je uveden v následujícím přehledu

Tabulka č.1: Přehled oceněných projektů v roce 2015

Výběrové dotační řízení na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin – romská národnostní menšina		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Občanské sdružení „Sdružení Romů Severní Moravy“, Karviná	16. Karvinský Romský festival 2015	60 000
Slovo 21, z. s., Praha	Světový romský festival KHAMORO 2015	900 000
Celkem		960 000
Výběrové dotační řízení na podporu integrace příslušníků romské menšiny		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Demokratická aliance Romů v ČR, Valašské Meziříčí	Romská píseň 2015	100 000
Drom, romské středisko, Brno	Točíme se v barvách	100 000
Farní charita Lovosice	Lačo Amicus	36 000
IQ Roma servis, Brno	Týden romské hrdosti	40 000
"Komunitní centrum Chánov", Most	Naše písně a tance 2015	50 000
KoCeRo - Komunitní centrum Rovnost o. p. s., Český Krumlov	Sobě i druhým pro radost	35 000
Krajská vědecká knihovna v Liberci, p. o.	"Chci se vrátit do pohádky" - vydání knihy romské autorky Irena Eliášové	30 000
Květina, z. s., Lahošť	Tančíme a prezentujeme romskou kulturu	13 000
"Liberecké fórum", Liberec	4. Ročník hudebního festivalu národnostních menšin	30 000
Občanské sdružení Lampa	Kulturní dílna Kale Jakha	30 000
o. s. Miret, Bystré	Čhavorenge 2015	100 000
Občanské sdružení "Sdružení Romů Severní Moravy", Karviná	16. Karvinský romský festival 2015	60 000
Oblastní charita Ústí nad Labem	Romský tanečně-hudební festival - Rotahufest IX.	40 000
Oblastní charita Vimperk	Čhave Devlestar	18 000

	Roma Star	16 000
Petrov, občanské sdružení pro práci s dětmi a mládeží brněnské diecéze, Brno	Taneční kroužek Romane čhave	49 960
Ponton, občanské sdružení, Plzeň	Miro Suno	8 483
R-Mosty, o. s., Praha 3	Bašaven čhavale! Součást volnočasových kulturních aktivit Nízkoprahového klubu R-Mosty	100 000
Romea, o.p.s., Praha 3	Dokumentace romské kultury a její trvalé zpřístupnění široké veřejnosti v roce 2015	100 000
Salesiánské středisko mládeže - dům dětí a mládeže České Budějovice	Romský den	4 693
Sdružení Romano jasnica, Trmice	11. Různobarevný festival	93 000
Sdružení romských občanů v Lysé nad Labem	Taneční soubor Mirikle	50 000
Slovo 21, z. s., Praha 2	Světový romský festival Khamoro 2015	105 000
Slunowrat Tábor	9. ročník festivalu romské kultury v Táboře Kerekate - v kruhu	70 000
Společenství Romů na Moravě, Brno	Django Fest XIV. ročník	40 000
	Romani giři Olomouc	45 000
Tripitaka, o. s., Praha 2	Brundibár z Ghetta	60 000
Výbor pro odškodnění romského holocaustu, Hořice	Kulturní program při akci - Pietní akt na místě Památníku Lety 2015	25 000
Vzájemné soužití o.p.s., Ostrava	Cesta za poznáním	25 000
	"Respektujme a poznávejme se navzájem"	30 000
Celkem		1 504 136
Výběrové dotační řízení v programu Podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Demokratická aliance Romů v ČR, Valašské Meziříčí	Kereka/Kruh	1 400 000
Společenství Romů na Moravě, Brno	Romano hangos/Romský hlas	876 000
Romano džaniben, Praha	Romano džaniben/Romské vědění	458 000
Celkem		2 734 000

Konkurz na podporu rozvoje významných kulturních aktivit církví a náboženských společností		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Charita Olomouc	Romská pouť 2015	40 000
Výběrové dotační řízení pro oblast profesionálního hudebního umění		
Předkladatel	Projekt	Dotace v Kč
Rachot Productions, s. r. o.	Respect world music Festival 2015	1 170 000
Slovo 21, z. s., Praha	Světový romský festival Khamoro 2015	70 000
Celkem		1 240 000

2 MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni pro místní rozvoj:

a) průběžně zařazovat témata integrace romské menšiny a redukce sociálně vyloučených lokalit mezi významné výzkumy resortu

V roce 2015 nebyl v rámci výzkumných úkolů zadán ze strany Ministerstva pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) žádný výzkum na téma romské integrace.

b) v rámci své působnosti vypracovat a průběžně sledovat opatření, která by rozšířila možnosti bydlení a zmírnila negativní dopady vystěhování, zvláště na nejvíce zranitelné skupiny obyvatelstva

MMR každoročně poskytuje dotace na výstavbu nájemních bytů pro sociální bydlení podle programu Podpora výstavby podporovaných bytů. Cílem podpory je vznik nájemních bytů sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace - věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života. Pro bydlení Romů ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených lze využít dotační titul „Vstupní byt“. Vstupní byty jsou určeny jako sociální bydlení pro osoby s nízkými příjmy, které jsou v nepříznivé sociální situaci způsobené sociálními okolnostmi jejich života a které ani při využití všech stávajících nástrojů sociální a bytové politiky nemají přístup k bydlení.

Dotace umožňují jak vznik nových nájemních bytů prostřednictvím výstavby (novostavby, stavební úpravy stávajících nebytových objektů, které dosud nesloužily k bydlení, rekonstrukce bytových domů, v nichž žádný byt není vhodný kužívání a pronajmutí), tak vznik nájemních bytů prostřednictvím pořízení (koupě nebo dražba bytu), což umožňuje využití stávajícího bytového fondu.

Tabulka č. 2: Počty bytů, o jejichž podpoře formou dotace z kapitoly MMR bylo rozhodnuto v roce 2015, podprogram Podpora výstavby podporovaných bytů

rok	Podporované byty dotační titul	počet zahájených bytů v daném roce	celkové finanční prostředky na zahájené byty v Kč
2015	celkem		
	pečovatelský byt	192	121 484 679
	vstupní byt	190	104 943 652
	Komunitní dům seniorů – počet bj.	333 bj. /21 domů	211 215 000

c) průběžně s využitím prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů a národních nástrojů odstraňovat a zamezovat dalšímu šíření sociálního vyloučení v romských lokalitách

Kritériem přijatelnosti pro podporu projektů sociálního bydlení v Integrovaném regionálním operačním programu (dále jen „IROP“) je, že projekt nevede k segregaci cílových skupin ohrožených sociálním vyloučením. Program IROP plánuje podporovat jak výstavbu nového sociálního bydlení, tak rekonstrukci, či nákup stávajícího bytového fondu v území měst a obcí ČR. To vše za podmínky eliminace rizika vzniku nových segregovaných residenčních zón. Všechny projekty musí splnit podmínku občanské vybavenosti, dostupnosti veřejné dopravy a projekty zajišťující v době udržitelnosti projektu návaznou sociální práci obdrží zvýhodňující bonifikaci při hodnocení projektů v dané výzvě.

Jednou ze základních podmínek výstavby a pořízení bytů nájemního sociálního bydlení je zamezení vzniku nových segregovaných oblastí v území. Řídící orgán IROP nastavil podmínky předcházení vzniku, které jasně definují povinnost existence občanské vybavenosti, kdy sociální byt musí být umístěn v zastavěném, nebo zastavitelném území dle územního plánu s dostupným občanským vybavením pro vzdělávání a výchovu, sociální služby a péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu a ochranu obyvatelstva.

Dále musí všechny projekty splnit kritérium přijatelnosti v oblasti kumulace jednotlivých bytových jednotek. Bytový dům má nejvýše osm bytových jednotek, nebo v jednom vchodě bytového domu, který má více než osm bytů, je podíl sociálních bytů na celkovém počtu bytů nejvýše 20 %.

Metodiku předcházení segregovaného bydlení pak bude ŘO IROP sladovat do podoby, jakou ji bude definovat připravovaný zákon o sociálním bydlení.

d) průběžně podporovat rozvoj inovativních forem sociálního bydlení a otevírat prostor pro výměnu zkušeností

V průběhu roku 2015 došlo ze strany Evropské komise ke schválení IROP, který ve specifickém cíli 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi podporuje vznik nového sociálního bydlení. Celková alokace pro aktivitu sociálního bydlení v IROIP je 7,5 mld. Kč. Indikátor je nastaven na 5 tis. bytových jednotek s podmínkou naplnění milníku v roce 2018, kdy musí být zrealizováno 1 tis. bytových jednotek sociálního bydlení. Udržitelnost projektů je nastavena na dobu pěti let od ukončení realizace projektu, příjemce je ale dále povinen plnit pověření pro výkon služby obecně hospodářského zájmu, které je vystavováno minimálně na dobu 10 let. První výzvy na podporu sociálního bydlení plánuje ŘO IROP vyhlásit v prvním druhém pololetí 2016.

3 MINISTERSTVO OBRANY ČR

V návaznosti usnesení vlády č. 87/2002 přijal ministr obrany dne 23. 6. 2004 úkolový list č. 190. Opatření úkolového listu mají charakter preventivní a jsou součástí *Koncepce primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany na období let 2015–2019*.

Vytvářet a zajišťovat pracovní prostředí, v němž je respektována důstojnost zaměstnance a vyloučit projevy jakékoliv diskriminace.

Prevenci rizikového chování personálu (dříve prevenci sociálně nežádoucích jevů) řeší Ministerstvo obrany (dále jen „MO“) systémově již od roku 1995. V roce 2005, kdy došlo k profesionalizaci Armády České republiky (dále jen „AČR“), se cílovou skupinou primární prevence rizikového chování (dále jen „P-RCH“) stali především vojáci z povolání. Od té doby byly v rezortu Ministerstva obrany (dále jen „MO“) zpracovány a realizovány dvě střednědobé koncepce prevence.

Koncepce primární prevence rizikového chování personálu rezortu MO na období let 2015 až 2019 vychází z právních předpisů a usnesení vlády ČR pro oblast extremismu, rasismu, prevence kriminality, ale také pro oblast protidrogové politiky.

K zabezpečení jednotného postupu při realizaci úkolů prevence rizikového chování je vydán vnitřní předpis – rozkaz ministra obrany „*Prevence rizikového chování personálu rezortu MO*“.

V tisku rezortu MO, především měsíčníku A-Report, zveřejňovat: odborné i populární články zaměřené na problematiku lidských práv – prevence před rasismem a xenofobií, na nebezpečnost těchto projevů, včetně problematiky romské komunity; výsledky objektivních i subjektivních šetření.

Aktuální informace související s prevencí rizikového chování (prevence před rasismem a extremismem) byly průběžně zveřejňovány v informačním systému rezortu MO a v denním výběru informací ze sdělovacích prostředků.

K zabezpečení ochrany lidských práv je v rezortu MO, v organizační struktuře náměstka pro řízení sekce dozoru a kontroly, zřízena pozice hlavního inspektora ochrany lidských práv. Od 01.04.2013 provozuje sekce dozoru a kontroly MO anonymní schránku ombudsman@army.cz. V roce 2015 nebylo ze strany sekce dozoru a kontroly MO zaznamenáno žádné podání, které by se týkalo porušení práva na zaměstnání a pracovního postupu nebo zajištění pracovních podmínek příslušníků romské komunity.

Ve vojenských školách v rámci výuky všeobecně vzdělávacích předmětů, prostřednictvím učebních a informačních materiálů věnovat pozornost odstraňování stereotypního nahlížení na problematiku rasismu, xenofobie a národnostních menšin, přičemž důraz položit na podporu tolerance a respektu budoucích vojáků vůči romské menšině.

Problematika rasismu, xenofobie a národnostních menšin je zařazena do tematických plánů výuky vojenských profesionálů v akreditované i neakreditované formě studia na Univerzitě obrany. V roce 2015 se jednalo zejména o předměty Mezinárodní humanitární právo, Pracovní právo, Ústavní právo, Správní právo, Právo bezpečnosti a obrany ČR a

Právní aspekty řízení lidských zdrojů. Do programů předmětů aplikované sociologie a psychologie je také zařazena tematika rasismu a xenofobie.

V programu primární prevence rizikového chování byla přednášková činnost v roce 2015 zaměřena na rozvoj mezilidských vztahů v multikulturním prostředí ČR. Studenti byli v rámci výuky a besed seznamováni s podstatou uvedených jevů a jejich lidskou, sociální a právní podstatou.

V rámci studia VSŠ a VOŠ MO v Moravské Třebové (dále jen „VSŠ a VOŠ MO“) jsou žáci důkladně seznamováni s problematikou národnostních menšin (s jejich postavením ve společnosti, tradicemi a s jejich kulturou). Jde především o tematiku rasismu a tolerance vůči menšinám. Tato témata spadají do osnov humanitního předmětu Občanská nauka – 3. ročník studia čtyřletého a 1. ročník studia dálkového. Výše zmiňovaná témata se probírají také v rámci učiva sociologie (tematika rizikového chování, společenského postavení menšin, společenských norem a hodnot) a v rámci učiva stát a právo (základní lidská práva, lidská práva obecně, základy demokracie a právního státu).

Historický pohled na otázky rasismu a xenofobie je také součástí předmětu Dějepis, konkrétně v okruhu učiva dějin 20. století. V rámci výuky P-RCH, v předmětu Management, byla vysvětlována i problematika rasové nesnášenlivosti. Vzdělávání v oblasti lidských práv probíhá dle školních vzdělávacích programů v souladu s požadavky, které jsou součástí školského zákona a dle specifických požadavků MO (změna v tematice učiva Občanské nauky u Vojenského lycea – začala platit 1. 9. 2015).

Ve školním roce 2015/2016 se škola zapojila do projektu EDISON 2016. Díky němu bude na škole působit šest zahraničních lektorů z Číny, Japonska, Gruzie, Jordánska, Egypta a Brazílie. Cílem projektu je seznámit žáky se životem v zemích jednotlivých lektorů a přispět tak k bourání zažitých stereotypů a předsudků vůči lidem z jiných zemí a kultur.

V rámci prevence rizikového chování připravit vlastní lektorský sbor, pedagogický sbor vojenských škol a velitelský sbor výcvikových zařízení na vzdělávání profesionálů v problematice dodržování lidských práv se zaměřením na integraci romské menšiny do společnosti, konkrétně do armádního prostředí.

Trvalá pozornost je věnovaná odborné přípravě výkonných orgánů pro primární prevenci rizikového chování. Obsahově byly odborné přípravy směřovány k výskytu rizikového chování v rezortu, extremismu, rasismu, protidrogové prevenci, hazardnímu hráčství, ale i k dodržování lidských práv a svobod, komunikaci a vztahům v pracovních týmech.

V rámci projektu „Vzdělávání v P-RCH“ byly realizovány následující aktivity:

- 2x ročně odborné přípravy pro výkonné orgány P-RCH součástí rezortu MO (proškoleni celkem 257 osob);
- soustředěná odborná příprava lektorů P-RCH rezortu MO k aktuálním úkolům P-RCH (účast 16 lektorů);
- 15 přednášek k problematice extremismu realizovaných Vojenskou policií na základě požadavků součástí rezortu MO;
- seminář P-RCH na téma „Islám a násilí“ (účast 86 osob);
- metodická pomoc výkonným orgánům P-RCH součástí rezortu MO dle jejich aktuálních potřeb;
- odborné přednášky, semináře a besedy pořádané jednotlivými součástmi MO v souladu se chválenými projekty P-RCH;

- pravidelná aktualizace intranetových stránek P-RCH k podpoře informovanosti personálu o aktuálních problémech P-RCH a podpoře činnosti výkonných orgánů P-RCH;
- aktualizace fondu knihovny specializované na problematiku P-RCH (cca 2000 knihovních jednotek).

Problematika ochrany lidských práv a vztahu k národnostním menšinám je zahrnuta do přípravy příslušníků AČR vysílaných do zahraničních operací v rozsahu cca 2 hodiny, a to vždy v přípravném období před rotací do zahraniční operace.

Vzdělávání vojáků a občanských zaměstnanců je realizováno v rámci odborných příprav výkonných orgánů P-RCH součástí rezortu MO a velitelské/odborné přípravy u jednotlivých součástí rezortu MO. Při volbě témat je trvalá pozornost věnována oblasti lidských práv i vztahu k národnostním menšinám a jejich začleňování do vojenských kolektivů. Výsledky provedených kontrol potvrdily, že témata a počet stanovených hodin v plánované přípravě odpovídají stanoveným kritériím, jsou vedeny v třídních knihách a v plánovací dokumentaci součástí rezortu MO (4 hodiny ročně pro veškerý personál rezortu MO).

Pro rok 2015 byla stanovena závazná vzdělávací témata (Nelátkové závislosti, Mezilidské vztahy, Zdravý životní styl), která spolu s dalšími tématy P-RCH zvolenými jednotlivými organizačními celky (extremismus, rasismus, šikana) zabezpečili odborníci služeb humanitní, duchovní, psychologické, zdravotní, ekonomické a právní, lektori P-RCH, příslušníci Vojenské policie a pedagogičtí pracovníci vojenských škol (rozsah – 4 hodiny u každé součásti rezortu MO).

Na základě požadavku MO byly v průběhu roku 2015, péčí Univerzity obrany, realizovány vzdělávací akce pro učitele a vedoucí zaměstnance (počet účastníků 85).

Ve školním roce 2015/2016 se VŠŠ a VOŠ MO zapojila do projektu EDISON 2016. Díky němu bude na škole působit šest zahraničních lektorů z Číny, Japonska, Gruzie, Jordánska, Egypta a Brazílie. Cílem projektu je seznámit žáky se životem v zemích jednotlivých lektorů a přispět tak k bourání zažitých stereotypů a předsudků vůči lidem z jiných zemí a kultur.

Ve vojenské výcvikové základně zařadit problematiku lidských práv, se zvláštním zřetelem na prevenci před rasismem a xenofobií a na témata integrace romské menšiny do systému přípravy a vzdělávání vojenských profesionálů v oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů.

V rámci vojenských výcvikových zařízení, péčí Velitelství výcviku – Vojenské akademie, je oblast P-RCH nedílnou součástí přípravy vojáků přípravné služby – budoucích vojenských profesionálů. Stanovené učební osnovy vycházejí z rozkazu ministra obrany č. 56 Věstníku „*Prevence rizikového chování personálu rezortu MO*“ a „*Koncepce prevence rizikového chování personálu na období 2015 – 2019*“. Je samozřejmostí, že je zde řešena i problematika vojenských kolektivů, mezilidských vztahů, diskriminace v pracovních kolektivech, xenofobie, rasismu a extremismu. Problematika je zahrnuta i v osnovách kariérových kurzů.

Zařazovat do kontinuálního výzkumu mezi vojenskými profesionály témata integrace romské menšiny a otázky zjišťující latentní rasismus.

Problematika týkající se nežádoucích společenských postojů je monitorována výzkumnými šetřeními, která jsou uskutečňována v AČR mezi vojenským i civilním personálem. Kromě jiného jsou tak zjišťovány postoje zaměstnanců rezortu k příslušníkům romského etnika, míra sociálního odstupu většinové populace k jiným etnikům (využití mezinárodně srovnatelného konceptu založeného na měření sociálního odstupu), míra latentní xenofobie a další. Ve srovnání s výzkumnými šetřeními, které probíhají mezi reprezentativním vzorkem populace ČR, vykazují zaměstnanci rezortu MO nižší míru latentní i zjevné xenofobie a obdobně mají méně kritické názory na soužití romské a majoritní společnosti (vyplynulo z Analýzy možných rizik výskytu rizikového chování v prostředí AČR v letech 2014 – 2015).

Rezort obrany rovněž figuruje jako zaměstnavatel romských občanů, ať už občanských zaměstnanců nebo vojáků z povolání. Zaměstnanci rezortu obrany jsou součástí české společnosti a jejich postoje, pokud jde o postoje k cizím etnikům a menšinám žijícím v ČR, tak odrážejí neutěšenou českou realitu. Přesto je potěšující, že úsilí, které rezort věnuje problematice rizikového chování, přináší pozitiva a zaměstnanci rezortu, jako podskupina české populace, vykazují postoje (statisticky významně) méně kritické než obecná česká populace.

V případě výskytu rizikového chování (rasismus, xenofobie, extremismus) provést odborné zaměstnání (školení) personálu prostřednictvím vlastního lektorského sboru s důrazem na rovnocenné partnerství, nezbytnost tolerance a opuštění předsudků a stereotypů ve vnímání romské komunity, jejích tradic a kultury.

Mezi nejzávažnější jevy rizikového chování patří zejména projevy extremismu. V hodnoceném období Vojenská policie prověřovala formou poznatku 4 případy podezření z protiprávního jednání vojáka souvisejícího s extremismem; byly šetřeny 3 trestné činy v dané oblasti (1x voják, 2x civilní osoba).

Zvýšená preventivní práce a zájem vojenské veřejnosti o problematiku a nebezpečnost extremismu v rezortu MO přináší pozitivní výsledky. I v letošním roce bude věnována této preventivní práci zvýšená pozornost.

V uplynulém období nebyl velitelsko-pedagogickým sborem Univerzity obrany zaznamenán žádný případ nevhodného chování vůči romské komunitě. V případě, že by došlo k výskytu rasismu, xenofobie a dalších projevů nesnášenlivosti, jsou pedagogičtí pracovníci kateder Fakulty vojenského leadershipu připraveni poskytnout právní poradenství nebo odborné zaměstnání ke zlepšení vztahu k romské komunitě.

Podílet se na činnosti mezirezortních orgánů zaměřených na oblast lidských práv, zejména Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Rady vlády pro lidská práva.

Rezort MO má zastoupení v Komisi pro boj s extremismem, rasismem a xenofobií, která pracuje při odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. Zástupce má také v Republikovém výboru pro prevenci kriminality.

4 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru průmyslu a obchodu:

a) průběžně ve spolupráci s podřízenými organizacemi šířit informace o zákazu diskriminace spotřebitele a důsledně dbát na dodržování zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, v platném znění, zejména § 6 s využitím možností ukládání pokut pro ty podnikatele, kteří se dopouštějí diskriminačního jednání vůči osobám náležejícím k romské menšině a to jen na základě jejich etnické příslušnosti

b) průběžně vytvářet příznivé podmínky pro sociální podnikání a aktivně informovat o pozitivním dopadu rozvoje sociálního podnikání veřejnost

Do kontrolních a dozorových pravomocí České obchodní inspekce (dále jen „ČOI“) spadá v dané oblasti pouze kontrola, zda ze strany prodávajících nedochází k porušování zákazu diskriminace spotřebitele při prodeji výrobků nebo poskytování služeb, zakotveném v § 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2015 obdržela ČOI celkem 96 podání spotřebitelů a občanských iniciativ, týkajících se podezření na porušení zákazu diskriminace spotřebitelů při prodeji výrobků nebo poskytování služeb. Z těchto podání se konkrétně podezření na diskriminaci romské menšiny týkalo 13 podání, z nichž 12 podání se týkalo podezření z diskriminace romské menšiny na realitním trhu a 1 podání se týkalo podezření na diskriminaci romské menšiny při návštěvě restauračního zařízení, resp. nevpuštění do tohoto zařízení. Kontroly dodržování ustanovení § 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, týkajícího se zákazu spotřebitele diskriminovat, byly zařazeny do plánu projektů ČOI pro rok 2015. V rámci kontrolní akce bylo v roce 2015 provedeno celkem 2138 kontrol. Porušení zákazu některé z forem diskriminace spotřebitele bylo zjištěno v 19 případech, což představuje 0,89% z celkového počtu provedených kontrol. Porušení zákazu diskriminace spotřebitele z důvodu rasy či etnického původu pak bylo zjištěno pouze v 1 případě, kdy realitní kancelář odmítla romské zájemce o bydlení. V roce 2015 nabylo právní moci 27 pokut za porušení zákazu diskriminace v celkové výši 1194 000,- Kč. Jedná se o sankce z kontrol provedených nejen v roce 2015. Za některá porušení ustanovení § 6, zjištěná v roce 2015, nebyla správní řízení dosud ukončena a uložené sankce se projeví, až nabydou právní moci.

Diskriminační jednání prodávajícího, realitní kanceláře, bylo v daném případě prokázáno vlastním zjištěním, kdy kontrolu prováděla přímo inspektorka ČOI, která je romské národnosti, a jejíž žádost o nabízený byt byla odmítnuta. Vzhledem k výše uvedenému případu diskriminace je třeba zlepšit informovanost zainteresovaných stran, tj. realitních kancelářů o jejich povinnostech a rovném zacházení se spotřebiteli romské národnosti. V souvislosti s uvedeným výsledkem je však třeba upozornit, že ČOI musí vycházet z vlastních kontrolních zjištění. ČOI šíří informace o opravných prostředcích v případech rasové diskriminace Romů a o postupu podávání stížností jednotlivci tak, že tyto informace jsou šířeny zejména průběžným vydáváním tiskových zpráv sloužících k informování široké spotřebitelské veřejnosti, včetně romské menšiny, o výsledcích kontrolní činnosti ČOI. Individuální informace jsou podávány rovněž v rámci odpovědí na spotřebitelská podání. Na stránkách www.coi.cz je pak k dispozici veřejně přístupný formulář pro podání podnětu či dotazu, nicméně tato forma je romskými spoluobčany využívána minimálně. Nezastupitelnou roli představuje i spolupráce ČOI s občanskými iniciativami, zabývajícími se ochranou práv této menšiny. ČOI, pokud je to vhodné, rovněž informuje o možnosti obracet se na kancelář Veřejného ochránce práv, se kterým v oblasti diskriminace spotřebitelů, tedy i romské menšiny, úzce spolupracuje. Oproti roku 2014 uskutečnila ČOI téměř 900 kontrol více, nepatrně se také zvýšil počet podání z důvodu podezření z diskriminace romské menšiny.

5 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni práce a sociálních věcí:

a) průběžně vzdělávat pracovníky Úřadu práce České republiky v oblasti antidiskriminačních opatření

Problematika rovných příležitostí je součástí vstupního vzdělávání, které absolvují všichni noví zaměstnanci Úřadu práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“). Pro tyto účely je vypracován „Studijní materiál pro nové zaměstnance ÚP ČR“, jehož součástí je i oblast rovného zacházení a diskriminace. Zaměstnanci ÚP ČR jsou seznámeni s povinností vykonávat veřejnou správu s nejvyšší mírou slušnosti, porozumění a ochoty a bez jakýchkoli předsudků, v souladu se zásadou rovných příležitostí bez ohledu na pohlaví, národnost, náboženství, etnickou příslušnost nebo jiné charakteristiky.

b) průběžně ve spolupráci s ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a s využitím prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů a národních nástrojů podporovat v rámci Úřadu práce České republiky provázanost sociální práce s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti cílených na příslušníky romské menšiny žijící v podmínkách sociálního vyloučení a podporovat vytváření partnerství mezi orgány územní veřejné správy, úřady práce a neziskovým sektorem, jehož cílem bude provázanost poskytování sociálních služeb a služeb zaměstnanosti na lokální úrovni

Byla připravena Směrnice generální ředitelky ÚP ČR č. 2/2016, která stanovuje pravidla spolupráce útvarů zaměstnanosti a útvarů nepojistných sociálních dávek (agendy dávek pomoci v hmotné nouzi). Na základě této směrnice útvary nepojistných sociálních dávek vybírají příjemce dávek pomoci v hmotné nouzi (zejména ty dlouhodobé, nebo s podezřením na nelegální zaměstnání apod.), kterým je v rámci útvaru zaměstnanosti věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání (s využitím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti).

c) průběžně ve spolupráci s kraji podporovat tvorbu a implementaci regionálních strategií k rozvoji lokálního trhu práce a vytvářet v této oblasti příležitosti pro tvůrce strategie ke sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe formou konferencí a zveřejňováním úspěšných projektů

Tento úkol nebyl ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) v roce 2015 realizován.

d) průběžně ve vzájemné spolupráci s ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu podporovat šíření informací o sociálním podnikání, podporovat sdílení zkušeností a dobrých praxí v této oblasti

Úkol byl plněn v rámci OP LZZ. V současné době MPSV připravuje realizaci projektu zaměřeného na budování podpůrné sítě pro začínající a rozvíjející se sociální podnikatele, jehož součástí kromě poradenství a konzultací, je šíření dobré praxe. Mimo jiné formou stáží pro zájemce o sociální podnikání a formou tvorby, údržby a rozvoje specificky zaměřeného webového portálu.

e) průběžně rozvíjet a podporovat realizaci rekvalifikačních programů zaměřených na soukromé podnikání

Úkol je plněn průběžně v rámci rekvalifikačních kurzů realizovaných ÚP ČR, který dlouhodobě zařazuje do své nabídky rekvalifikační programy zaměřené na soukromé podnikání. Rekvalifikační kurzy pořádané za účelem přípravy k podnikání jsou určeny pro budoucí začínající podnikatele z řad uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání k podpoře jejich podnikatelských kompetencí.

f) průběžně prostřednictvím Úřadu práce České republiky podporovat osvětu k předcházení nelegální práce u příslušníků romské menšiny

Byla připravena Směrnice generální ředitelky ÚP ČRč. 2/2016, která stanovuje pravidla spolupráce útvarů zaměstnanosti a útvarů nepojistných sociálních dávek (agendy dávek pomoci v hmotné nouzi). Na základě této směrnice útvary nepojistných sociálních dávek vybírají příjemce dávek pomoci v hmotné nouzi (zejména ty dlouhodobé, nebo s podezřením na nelegální zaměstnání apod.), kterým je v rámci útvaru zaměstnanosti věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání (s využitím nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti).

Je ale důležité upozornit, že tato aktivita je ÚP ČR vykonávána bez ohledu na etnickou příslušnost příjemců sociálních dávek. Společným rysem sociálních dávek totiž je, že jsou koncipovány jako etnicky neutrální a respektují princip nediskriminace (včetně pozitivní) a rovného nakládání a jsou tedy rovnoměrně zaměřeny na všechny občany ČR.

Dále je nutné zmínit, že MPSV nepovažuje za vhodné provádět „osvětu k předcházení nelegální práce u příslušníků romské menšiny“ prostřednictvím agendy státní sociální podpory, která je zaměřena na širší okruh příjemců (zejména rodiny), kterým se pouze z určitého a předem definovaného důvodu přispívá (např. bydlení, děti), ale z velké části se jedná o příjemce, kteří řádně pracují. Osvěta a motivace k řádnému a legálnímu zaměstnání by měla v první řadě vycházet z agendy zaměstnanosti, případně ve spolupráci s agendou dávek pomoci v hmotné nouzi.

g) průběžně sdílet zkušenosti a příklady dobré praxe formou mediálních kampaní a konferencí v oblasti diversity na trhu práce

Tento úkol byl Ministerstvu práce a sociálních věcí nově uložen v březnu 2016, a to v rámci „Revize úkolů vyplývajících z usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny“, a proto nemohl být v roce 2015 realizován.

h) průběžně dotačně podporovat v rámci svých existujících dotačních programů a s využitím Evropských strukturálních a investičních fondů rozvoj sítě bezplatného dluhového poradenství a vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách v této oblasti

MPSV v roce 2015 poprvé vypsalo pro kraje a obce speciální dotační titul – příspěvek na výkon sociální práce (vyjma sociálně-právní ochrany dětí) krajskými a obecními úřady v přenesené působnosti. Alokace pro rok 2015 činila 250 mil. Kč. Z těchto finančních prostředků mohou úřady hradit osobní náklady na sociální pracovníky a jejich další vzdělávání. MPSV dlouhodobě podporuje klientům bezplatně poskytované služby odborného sociálního poradenství, přičemž většina poraden je schopna poskytnout i dluhové

poradenství. Situaci ohledně financování těchto služeb prostřednictvím dotací ilustruje níže uvedená tabulka.

Tabulka č. 3: Dotace MPSV sociální službě „odborné sociální poradenství“

rok	2012		2013		2014		2015	
	počet služeb	dotace v Kč	počet služeb	dotace v Kč	počet služeb	dotace v Kč	počet služeb	dotace v Kč
odborné sociální poradenství	618	204.128.893	663	200.662.577	646	244.135.370	562	234.633.303

i) průběžně podporovat monitoring a evaluaci programu aktivní politiky zaměstnanosti, sledovat do jaké míry reagují na specifické potřeby romských uchazečů o zaměstnání na trhu práce

V souvislosti s vyhodnocováním efektivity aktivní politiky zaměstnanosti byla v roce 2015 pro MPSV Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí dokončena metodika „Nové postupy pro zpracování a využití databáze nezaměstnaných k hodnocení programů aktivní politiky zaměstnanosti a dalších opatření k začlenění na trhu práce“. MPSV připravuje využití uvedené certifikované metodiky.

j) průběžně monitorovat výskyt diskriminace na trhu práce a šířit principy rovného zacházení s romskými uchazeči o zaměstnání na trhu práce

Tento úkol nebyl ze strany MPSV v roce 2015 realizován.

k) průběžně působit preventivně vůči ztrátě bydlení romských domácností a omezovat využívání substandardních forem bydlení

MPSV v současné době připravuje zákon o sociálním bydlení. Úkolem tohoto zákona je legislativně ukotvit systém sociálního bydlení, který v ČR dosud chybí. V říjnu 2015 byla vládou přijata Koncepce sociálního bydlení, která stanovuje hlavní východiska pro připravovaný zákon.

Nyní je připravována pracovní verze paragrafovaného znění zákona o sociálním bydlení. Tato pracovní verze je diskutována s klíčovými partnery z oblasti státní správy (MMR, ÚV ČR, MF, MZ, MV), Asociací krajů, Svazem měst a obcí ČR a Sdružením místních samospráv.

Prevence ztráty bydlení je řešena mimo jiné v rámci sociálních služeb, především terénních programů, odborného sociálního poradenství a sociálně aktivizačních služeb.

V průběhu roku 2015 MPSV připravovalo návrh novely zákona o sociálních službách, mimo jiné v oblasti sociální práce ve veřejné správě, konkrétně obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a obecních úřadů pověřených obcích, včetně úřadů vojenských újezdů. Návrh novely bude v průběhu roku 2016 předán k projednání vládě ČR.

Sociální práce ve veřejné správě byla v roce 2015 poprvé podpořena také v rámci příspěvku na výkon sociální práce s výjimkou agendy sociálně-právní ochrany dětí, která je financována z dotace ze státního rozpočtu obcím s rozšířenou působností a hl. m. Praze na výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí.

Cílem upřesnění úpravy sociální práce ve veřejné správě a její finanční podpora je rozšíření sociální práce v dosahu jejích klientů, i potenciálních a podpořit dostupnost terénní a komunitní sociální práce.

Za účelem koncepčního a strategického zvyšování kvality výkonu sociální práce s dodržováním etických principů a podpory její dostupnosti pro klienty sociální práce MPSV v roce 2015 připravovalo věcný záměr zákona o sociálních pracovnících. V roce 2015 přípravné práce navázaly na široký konzultační proces a věcný záměr zákona prošel vnitřním připomínkovým řízením.

ÚP ČR působí v této oblasti preventivně tak, že u dávky doplatek na bydlení (agenda hmotné nouze), u všech příjemců – domácností, u nichž má důvodné pochyby, že by mohli dojít ke ztrátě bydlení z důvodu neplacení nájemného, ubytování, rozhoduje o přímé úhradě nákladů na bydlení k rukám pronajímatele/vlastníka.

l) průběžně zvyšovat motivaci zaměstnavatelů k zaměstnávání Romů

Zaměstnávání uchazečů o zaměstnání je ÚP ČR podporováno v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Zaměstnavateli jsou poskytovány příspěvky na mzdu na uchazeče o zaměstnání, který je umístěn na společensky účelné pracovní místo. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

m) průběžně podporovat zaměstnavatele zaměstnávající dlouhodobě nezaměstnané

ÚP ČR v rámci aktivní politiky zaměstnanosti podporuje umísťování uchazečů o zaměstnání dlouhodobě vedených v evidenci uchazečů o zaměstnání na veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa. Na uchazeče o zaměstnání, který je umístěn na veřejně prospěšné práce, je zaměstnavateli poskytován příspěvek na mzdu. Rovněž u umístění uchazeče o zaměstnání na společensky účelné pracovní místo je zaměstnavateli poskytován příspěvek na mzdu. V roce 2015 bylo na veřejně prospěšné práce umístěno celkem 35 176 uchazečů o zaměstnání. Ve stejném sledovaném období bylo na společensky účelná pracovní místa umístěno 49 975 uchazečů o zaměstnání.

n) průběžně spolupracovat s Úřadem vlády ČR při poskytování metodické pomoci krajským koordinátorům pro záležitosti romské menšiny a jejich prostřednictvím pracovníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pověřených výkonem agendy integrace romské menšiny ve správním obvodu

MPSV v průběhu roku 2015 spolupracovalo s Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny při poskytování metodického vedení koordinátorům pro záležitosti romské menšiny.

6. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministryni školství, mládeže a tělovýchovy:

a) Průběžně mezi významné výzkumy resortu zařazovat výzkumy a analýzy ve vztahu k romské menšině v oblasti rovného přístupu ke vzdělávání. Předmět a cíle výzkumů a analýz konzultuje s Radou vlády pro záležitosti romské menšiny.

ČOI částečně realizuje v intencích výše zmíněného memoranda. MŠMT v současné době neplánuje výzkum a analýzu ve vztahu k romské menšině. V případě, že bude MŠMT plánovat výzkum či analýzu bude konzultovat s Radou vlády pro romské menšiny.

b) Do roku 2019 vymezit činnost sociálního pedagoga, stanovit standard vzdělávání pro sociálního pedagoga a ukotvit tuto pozici v zákoně o pedagogických pracovnících.

„Pedagogickou“ činnost v oblasti výchovy a vzdělávání, také ve vztahu k romské menšině, vykonává a má také v náplni práce speciální pedagog a učitel – výchovný poradce (resp. souhrnně pracovníci školního poradenského pracoviště). Není proto nutné zavádět novou pozici sociálního pracovníka do zákona o pedagogických pracovnících. Sociální pedagog může být tam, kde dané odborné činnosti nemohou zajistit pracovníci školního poradenského pracoviště, zaměstnán jako odborný, nepedagogický pracovník (např. ve školských poradenských zařízeních nebo v dětských domovech pracují jako nepedagogičtí pracovníci sociální pracovníci).

V rámci OP VVV je připravena výzva Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – Šablony I (jednou ze šablon je i personální podpora - sociální pedagog) bude vyhlášena v dubnu 2016.

c) Ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí a ministrem zdravotnictví průběžně koordinovat činnost jednotlivých institucí, které o děti pečují (sociálně-právní ochrana dítěte, zdravotnická zařízení, pedagogicko-psychologické poradenství) ve sjednoceném systému, aby se dosáhlo šance vytvářet společně sociální a pedagogicko-psychologické intervence problémů dětí z rizikového prostředí, dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí a dětí s odlišným kulturním zázemím.

Národní strategie ochrany práv dětí zavazuje jednotlivé resorty vytvořit do roku 2018 funkční systém zajišťující ochranu práv všech dětí a naplňování jejich potřeb. Jejím hlavním cílem je snížit počet dlouhodobě umístěných dětí ve všech typech ústavní péče, a to za předpokladu posílení preventivní složky práce s ohroženými dětmi a jejich rodinami a podpory rozvoje a dostupnosti souvisejících služeb.

Posílení ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) probíhá zejména navyšováním nabídky služeb preventivně výchovné péče prostřednictvím všech typů SVP (ambulantní, celodenní, pobytové). Zřizování SVP je jedním z hlavních cílů Rámcové koncepce MŠMT jako jedné z forem posilování prevence rizikového chování, nařizování ústavní nebo ochranné výchovy.

Prevenci je však nezbytné posilovat mezirezortně – zejména v kompetenci MPSV je práce s rodinou, její sanace a veškeré kroky vedoucí k vyřešení ohrožující situace dítěte s tím, že umístění do střediska výchovné péče nebo nařízení ústavní výchovy je až posledním

možným řešením. Na základě posílené prevence bude docházet k postupnému snižování počtu umisťovaných dětí v zařízeních, kdy je možné potom snižovat i kapacity zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. Bez posílení preventivní složky v péči o ohrožené děti a jejich rodiny a dalších zainteresovaných subjektů v této oblasti není možné kapacity zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy snižovat.

V souvislosti s efektivitou a dostupností systému vytvořilo MŠMT Databázi ústavní výchovy, která byla spuštěna v polovině roku 2015. Databáze je systémem informací o dostupných službách v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče. Cílem tohoto systému je informovat odbornou i širokou veřejnost o službách a dostupnosti, které poskytují jednotlivá zařízení – jmenovitě DD, DDŠ, DÚ, VÚ a SVP, a tím zlepšit spolupráci všech zainteresovaných subjektů v péči o ohrožené děti a jejich rodiny. Slouží pro využívání informací pro všechny úrovně soudů, které rozhodují o umístění dítěte do jednotlivých typů zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče. Dále pak pro další subjekty pracující s dítětem a jeho rodinou a zejména pak pro pracovníky OSPOD. Databáze obsahuje údaje o názvu, adrese a dalších obecně dostupných informacích. Dalšími informacemi jsou výchovně vzdělávací programy, aktuální počty dětí a volné kapacity, které jsou potřebné pro práci všech zainteresovaných subjektů při práci s ohroženým dítětem a jeho rodinou. Hlavním cílem databáze je zefektivnění a propojení spolupráce všech zúčastněných subjektů v péči o ohrožené děti a jejich rodiny. Databáze je dostupná z webových stránek MŠMT.

d) Průběžně realizovat opatření a programy v oblasti předškolního vzdělávání se zaměřením na zamezení segregace romských dětí v mateřských školách nebo v přípravných třídách základní školy.

1) MŠMT každoročně vyhlašuje dotační program na podporu romské menšiny, hlavní podporovanou aktivitou je podpora předškolního vzdělávání.

2) Výzva na inkluzivní vzdělávání, OP VVV, prioritní osa 3: MŠMT v roce 2015 vyhlásilo výzvu na inkluzivní vzdělávání, jedním z dvou témat bylo předškolní vzdělávání, jež je orientováno směrem k inkluzivnímu vzdělávání, otevřenosti a lepší spolupráci s rodiči a začleňování dětí do předškolního vzdělávání, včetně přípravy na ně.

Cílem této výzvy je začlenění především dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí, které zatím ještě běžnou mateřskou školu nenavštěvují. Aktivita by měli podpořit přijetí dětí do předškolního vzdělávání. Napomohou tomu i neformální předškolní centra.

Alokace výzvy: 700 000 000,- Kč

Více informací o výzvě na webových stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/vyzva-c-02-15-006-inkluzivni-vzdelavani-v-prioritni-ose-3-op>

3) Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky.

Usnesení vlády ze dne 16. června 2014 č. 442, k rozvoji kapacit regionálního školství ukládá ministru školství, mládeže a tělovýchovy zajistit finanční krytí a realizaci programu Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky. V programu 133 310 poskytuje MŠMT dotace na realizaci projektů za účelem vytvoření nových výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných obcemi zejména v oblastech s dlouhodobým nárůstem dětí nebo žáků z nové bytové

výstavby nebo mateřských škol a základních škol zřizovaných svazky obcí v lokalitách s nedostačující dostupností předškolního a základního vzdělávání.

Příjemci dotace jsou obce nebo svazky obcí zřizující mateřskou nebo základní školu. Dotace v tomto programu jsou poskytovány na výdaje za účelem vytvoření nových výukových kapacit v základní škole, které se podle § 178 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. stanovuje školský obvod, a zvýšení kapacit v mateřské škole, které zřizuje obec nebo svazek obcí v právní formě příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby.

Navýšení výukových kapacit lze uskutečnit formou:

- výstavby nových prostor,
- přístavby, nástavby, vestavby,
- rekonstrukce a modernizace stávajících prostor.

Novými výukovými kapacitami se rozumí primárně kapacity tzv. kmenových učeben, tzn. prostor, umožňujících vytvoření nové třídy pro vzdělávání zpravidla 28 dětí mateřské školy a 30 žáků základní školy, minimálně však 18 žáků prvního stupně nebo alespoň 25 žáků druhého stupně základní školy. Rozsah nově vytvářených výukových kapacit není omezen.

Program je vyhlášen již třetím rokem. V letošním roce je naposledy zaměřen na rozvoj výukových kapacit v mateřských školách. V příštích letech se bude primárně orientovat na základní školy a mateřské školy budou směřovány do projektu IROP.

e) Spolupracovat s Úřadem vlády ČR při poskytování metodické pomoci krajským koordinátorům pro záležitosti romské menšiny a jejich prostřednictvím pracovníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pověřených výkonem agendy integrace romské menšiny ve správním obvodu.

MŠMT dlouhodobě spolupracuje s ÚV ČR při poskytování metodické pomoci krajským koordinátorům pro záležitosti romské menšiny, zúčastňuje se různých seminářů, kde informuje vždy o aktuální problematice v oblasti vzdělávání. MŠMT průběžně spolupracuje s krajskými koordinátory pro romské záležitosti jako např. v rámci hodnocení projektů dotačního programu na podporu integrace romské komunity.

f) Průběžně podporovat a rozvíjet další formy alternativních způsobů náhradní výchovy tak, aby děti vyrůstaly v přirozeném rodinném prostředí, a podporovat užší spolupráci pracovníků ústavní péče s rodinou a orgány sociálně právní ochrany dětí při jejich návratu do původních rodin.

Pěstounská péče má legislativně přednost před nařízením ústavní výchovy, která je považována jako jedno z posledních možností náhradní formy péče. Děti jsou do zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče umísťovány na základě soudního rozhodnutí o nařízeném předběžném opatření, ústavní výchově či uložené ochranné výchově, popřípadě na základě žádosti zákonných zástupců.

Cílem ústavní výchovy je pak návrat dítěte zpět do původní rodiny, popř. do náhradní rodinné péče a jeho opětovné zařazení do běžného vzdělávacího procesu. Sekundárním cílem je pak práce se samotným dítětem vedoucí k jeho duševní rovnováze a zdárnému zdravotnímu i duševnímu zdraví.

Umístění dítěte do zařízení musí být na nezbytně dlouhou dobu a současně musí být realizována odborná práce s rodinou. Hlavními cíli koncepčních změn MŠMT je vytvoření

moderního, efektivního a dostupného systému zajišťujícího profesionální péči o klienty, posílení preventivně výchovné péče se záměrem zamezit rozvoji rizikového chování dětí a usilování o úspěšný návrat dítěte zpět do rodiny.

Rodinám dětí umístěných do zařízení poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností podporu, spočívající zejména v pomoci uspořádat rodinné poměry, které by umožnily návrat dítěte do rodiny, při řešení životní a sociální situace, včetně hmotné úrovně rodiny, v pomoci při spolupráci s orgány sociálního zabezpečení, krajskými pobočkami ÚP ČR a dalšími státními a jinými orgány, a za tím účelem také zprostředkuje rodiči odbornou poradenskou pomoc. Prvořadým cílem je dítě co nejdříve vrátit do funkčního rodinného prostředí. V případě, že návrat dítěte do původní rodiny je nereálný, je možné dítě z DD umístit do jiné formy náhradní rodinné péče – pěstounská péče nebo osvojení.

Kvalita poskytované péče je ze strany MŠMT podpořena Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči, které jsou souborem kritérií, která stanovují stupeň úrovně kvality péče v oblasti výchovně vzdělávací, personální, materiální a v oblasti organizační. Standardy definují a nastavují úroveň kvality péče o děti v zařízeních. Jejich účelem je nastavení a udržení srovnatelné úrovně kvality poskytované péče v jednotlivých zařízeních a zvyšování kvality péče o děti v zařízeních.

Podstatným trendem v oblasti institucionální péče je pak samotné snižování počtu dětí umístěvaných do zařízení, a to zejména posilováním nabídky služeb preventivně výchovné péče prostřednictvím všech typů středisek výchovné péče (ambulantní, celodenní, pobytové). Zřizování SVP je jedním z hlavních cílů Rámcové koncepce MŠMT jako jedné z forem posilování prevence rizikového chování, nařizování ústavní nebo ochranné výchovy.

Prevenzi je však nezbytné posilovat mezirezortně – zejména v kompetenci MPSV je práce s rodinou, její sanace a veškeré kroky vedoucí k vyřešení ohrožující situace dítěte s tím, že umístění do střediska výchovné péče nebo nařízení ústavní výchovy je až posledním možným řešením. Na základě posílené prevence bude docházet k postupnému snižování počtu umístěvaných dětí v zařízeních, kdy je možné potom snižovat i kapacity zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. Bez posílení preventivní složky v péči o ohrožené děti a jejich rodiny a dalších zainteresovaných subjektů v této oblasti není možné kapacity zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy snižovat.

SVP jsou součástí systému školní prevence. Poskytují speciálně pedagogické a psychologické služby klientům s rizikem poruch chování, popř. s již rozvinutými projevy poruchy chování, negativních jevů v sociálním vývoji (př. zletilým osobám do ukončení přípravy na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let). Tyto služby dále poskytují osobám odpovědným za výchovu, pedagogickým pracovníkům a dětem, u nichž rozhodl o umístění do střediska soud. SVP pracují zejména na preventivní formě práce s ohroženými dětmi a jejich rodinami. Jsou nezbytným a velmi důležitým prvkem v celém systému péče o ohrožené děti.

g) Každoročně rozvíjet a finančně podporovat realizaci dotačního programu pro nestátní neziskové organizace k podpoře školního stravování žáků základních škol.

MŠMT vyhlásilo v roce 2015 na kalendářní rok 2016 dotační program k podpoře školního stravování žáků základních škol podle § 14 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Účelem tohoto dotačního programu je podpořit školní stravování žáků a žákyň základních škol, jejichž rodina se ocitla v dlouhodobě nepříznivé finanční situaci.

Tímto krokem by měly být zlepšeny podmínky pro řádný průběh povinné školní docházky žáků základních škol, jejichž rodina se ocitla v dlouhodobě nepříznivé finanční situaci.

Příjemcem dotace mohou být pouze právnické osoby zřízeny v některé z následujících právních forem:

- a) spolek podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“),
- b) nadace nebo nadačního fondu podle občanského zákoníku,
- c) ústav podle občanského zákoníku,
- d) obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- e) účelové zařízení registrované církve nebo náboženské společnosti zřízené podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů

Účelové určení dotace

(1) V rámci dotačního programu lze podpořit pouze žáky, kteří jsou

a) žáky základních škol bez ohledu na zřizovatele v případě, že základní vzdělávání v této škole není poskytováno za úplatu,

b) jejichž rodina se ocitla v nepříznivé finanční situaci.

(2) Za žáka, jehož rodina se ocitla v nepříznivé finanční situaci, lze považovat zejména žáka žijícího v rodině,

a) jejíž finanční situace nedovoluje, aby žákovi bylo poskytováno školní stravování za úplatu (žák nevyužívá školního stravování vůbec, ředitel školy nebo školní jídelny již žákovi snížil nebo prominul úplatu za školní stravování podle § 123 odst. 4 školského zákona apod.),

b) jejíž finanční situace nedovoluje, aby se žák účastnil těch činností v rámci školního vzdělávacího programu školy, jež vyžadují finanční spoluúčast žáka (sportovní a tělovýchovné akce, výuka plavání nebo lyžařského výcviku, školní výlety, školy v přírodě, divadla, výstavy nebo jiné kulturní akce apod.), nebo

c) jejíž finanční situace nedovoluje, aby žákovi pořizovala učebnice, učební pomůcky a školní potřeby či vybavení, které nejsou poskytovány bezplatně podle § 27 školského zákona.

Žáka lze podpořit z dotačního programu pouze v případě, že s tím vysloví souhlas nebo o podporu požádá danou NNO

- a) základní škola, kterou žák navštěvuje, a
- b) zákonný zástupce žáka.

Výsledky dotačního programu na rok 2016

- SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o.p.s., Palackého 13/49, 702 00 Ostrava, IČO 68145209, S obědem je škola veselejší, 400 000 Kč.
- DRAB FOUNDATION, nadační fond, Rohanské nábřeží 678/29, 186 00 Praha 8, IČO 03265561, Obědy dětem, 1 977 271 Kč.

- WOMEN FOR WOMEN, o.p.s., Vlastislavova 4/152, 140 00 Praha 4, IČO 24231509, Obědy pro děti, 27 622 729 Kč.

h) Prostřednictvím České školní inspekce intenzivně monitorovat situaci romských dětí, žáků a studentů na všech úrovních vzdělávací soustavy a identifikovat pochybení škol a školských poradenských zařízení ve vztahu k této cílové skupině, prostřednictvím nápravných opatření zajistit ochranu jejího práva na vzdělávání bez diskriminace a za účelem odstranění těchto pochybení zajišťovat antidiskriminační školení a metodickou podporu pracovníků škol a školských poradenských zařízení.

Ve školním roce 2015/2016 se poprvé provádělo elektronické šetření na všech základních školách, které jsou zapsány v rejstříku škol. Celkově bylo do šetření zapojeno 4 098 škol.

Pro následné analýzy s cílem srovnávání podílů žáků s údaji získanými v rámci obdobně koncipovaného inspekčního elektronického zjišťování provedeného v loňském školním roce bylo třeba brát ohled na odlišnost výběrových souborů – v roce 2014/2015 byl vzorek tvořen pouze základními školami, které navštěvoval alespoň jeden žák s diagnostikovaným LMP, zatímco do zjišťování ve školním roce 2015/2016 byly zapojeny všechny základní školy zapsané do školského rejstříku (s výjimkou několika základních škol zapsaných do školského rejstříku, které byly z šetření vyňaty, např. proto, že neměly v daném školním roce žádné žáky apod.). Pro další srovnávání byly tedy zvoleny pouze ty základní školy, které se zapojily do šetření v obou sledovaných letech (1 325 škol).

Tabulka č. 4: školy a žáci ve vzdělávacích programech ve školním roce 2015/2016 (4 098 škol)

Počty žáků ve vzdělávacích programech	počet	podíl (v %)
<u>Počet žáků v základní škole celkem v ČR</u>	878 649	-
- z toho počet romských žáků	34 191	3,9
<u>Počet žáků vzdělávaných podle RVP ZV celkem v ČR</u>	857 369	-
- z toho počet romských žáků	29 024	3,4
<u>Počet žáků vzdělávaných podle RVP ZV LMP celkem v ČR</u>	14 810	-
- z toho počet romských žáků	4 539	30,6
Počet škol, které mají alespoň 1 romského žáka	2 096	51,1
Počet škol, které mají alespoň 1 romského žáka vzdělávaného dle RVP ZV	1 893	46,2
Počet škol, které mají alespoň 1 romského žáka vzdělávaného dle RVP	422	10,3

ZV LMP		
--------	--	--

Pro srovnávání školních let 2014/2015 a 2015/2016 bylo využito následujícího klíče – byl porovnáván trend u škol, které ve školním roce 2014/15 vzdělávaly alespoň jednoho žáka s diagnostikovaným LMP a zúčastnily se šetření v obou sledovaných letech. Takových bylo celkem 1 325 škol. Z důvodu rozšíření sledovaného vzorku škol se tak aktuálně porovnávané soubory liší svou velikostí a jednotlivé zkoumané jevy svými hodnotami od souborů a hodnot porovnávaných v minulém roce, kdy se jednalo jen o 444 škol (takových, které ve školním roce 2013/14 vzdělávaly alespoň pět žáků s diagnostikovaným LMP).

Tabulka č. 5: vzorek 1 325 škol ve školním roce 2015/2016

	Počet	Podíl
Počet žáků vzdělaný v souladu s RVP ZV	262 442	–
<i>Z toho romských žáků</i>	14 293	5,4
Počet žáků vzdělaný v souladu s RVP ZV LMP	14240	–
<i>Z toho romských žáků</i>	4 409	31

Srovnání výsledků šetření České školní inspekce (dále jen „ČŠI“) v minulých letech je obtížné z důvodů odlišného vzorku škol (ve zprávě z 10. února 2015 byla porovnávána data jen z 444 škol, zatímco v této zprávě jsou porovnávána data z 1 325 škol).

Byly zvoleny pouze ty základní školy, které se zapojily do šetření v obou sledovaných letech (1 325 škol, jde o školy, kde byl již ve školním roce 2014/2015 vzděláván alespoň 1 žák s diagnostikovaným LMP). Lze konstatovat, že se situace mírně zlepšuje. Lze zaznamenat trend zvyšujícího se počtu romských žáků vzdělávaných podle RVP ZV a snižujícího se počtu romských žáků vzdělávaných podle RVP ZV LMP.

Tabulka č. 6: meziroční srovnání počtu romských žáků u srovnatelného vzorku 1 325 škol

Meziroční srovnání	2014/2015		2015/2016		meziroční rozdíl
počet žáků vzdělávaných podle RVP ZV	257 789		262 442		
z toho romských žáků vzdělávaných podle RVP ZV	12 289	4,8 %	14 293	5,4 %	nárůst o 0,6 procentního bodu
počet žáků vzdělávaných	11 568		14 240		

podle RVP ZV - LMP					
z toho romských žáků vzdělávaných podle RVP ZV - LMP	3 639	31,5 %	4 409	31,0 %	pokles o 0,5 procentního bodu

Z meziročního srovnání v posuzovaném vzorku 1 325 škol vyplývá:

Počet romských žáků vzdělávaných podle RVP ZV roste – meziroční nárůst činí 0,6 procentního bodu.

Počet romských žáků vzdělávaných podle RVP ZV – LMP klesá – meziroční pokles činí 0,5 procentního bodu.

Interpretace dat a jejich příčin:

a. Metodika sběru dat

Je třeba opětovně zdůraznit, že tyto trendy byly zaznamenány na školách, kde se vzdělával v předchozím školním (tj. 2014/15) roce alespoň jeden žák s diagnostikovaným LMP. Celkový trend zjištěný na základě sledování všech základních škol bude možné zjistit až v příštím roce, kdy metodika sběru dat bude upravena tak, aby bylo možno provést kompletní meziroční srovnání.

b. Interpretace dat

Pokud v celkovém počtu romských žáků vzdělávaných v základních školách zjišťujeme podíl romských žáků vzdělávajících se podle RVP ZV LMP, vidíme, že pouze 13,3 % ze všech romských žáků je vzděláváno podle RVP ZV LMP.

Z údajů tabulky č. 3 vyplývá (data pro školní rok 2015/16):

Celkový počet romských žáků: 34 191

Počet romských žáků vzděl. podle RVP ZV: 29 024 (podíl: 84,9%)

Počet romských žáků vzděl. podle RVP ZV LMP: 4539 (13,3%)

To znamená, že téměř 85 % romských žáků je vzděláváno dle RVP ZV.

V celkovém kontextu je třeba uvést i počet všech žáků, jak vyplývá z tabulky č. 3:

Celkový počet všech žáků: 878 649

Celkový počet všech žáků podle RVP ZV: 857 369 (97,6%)

Celkový počet všech žáků podle RVP ZV LMP: 14 810 (1,69%)

c. Podpora ve škole

MŠMT prostřednictvím ČŠI dále zjišťovalomíru podpory, které se romským žákům dostává ve školách. Zjišťování se týkalo škol, které mají alespoň jednoho romského žáka a tomuto žákovi (těmto žákům) poskytují nějakou formu podpory. Takových škol bylo 811, což je 38,8 % ze všech škol, které mají alespoň jednoho romského žáka.

Školy nejčastěji podporují romské žáky formou individualizace ve výuce (72,9 %) a často úzce spolupracují s OSPOD (65,2 %) a se školskými poradenskými zařízeními (52,2 %). Necelá polovina škol umožňuje žákům přípravu na vyučování ve škole nebo ve školní družině a využívá individuální vzdělávací plán. Z hlediska využití specialistů má přibližně čtvrtina škol k dispozici v rámci školního poradenského pracoviště speciálního pedagoga, se kterým spolupracuje. Školní psycholog je k dispozici méně často (29,6 %). Asistenta pedagoga ve třídě má 34,9 % škol a asistenta, kterého sdílí více tříd, má čtvrtina škol.

Posílení individuální podpory romských žáků se projeví od 01.09.2016 se zavedením novely školského zákona.

Individuální integrace

Nad rámec šetření ČŠI lze na základě dostupného statistického souboru o žácích základních škol rovněž konstatovat, že se dlouhodobě daří zvyšovat počet žáků s lehkým mentálním postižením, kteří se vzdělávají formou individuální integrace v běžných třídách.

Šetření ve školských poradenských zařízeních

Od roku 2014 ČŠI provádí pravidelné roční šetření ve školských poradenských zařízeních. Cílem šetření je stanovit míru plnění systémových opatření v oblasti diagnostiky a zkoumat praxi vydávání doporučení pro zařazování žáků do příslušných vzdělávacích programů.

Šetření bylo provedeno v březnu 2014 (byly shromážděny údaje za školní rok 2012/2013), v lednu 2015 (údaje za školní rok 2013/2014 byly shromážděny a bylo požádáno o další informace pro školní rok 2012/2013) a v říjnu 2015 (údaje za školní rok 2014/2015 byly sledovány).

Hlavní závěry posledního šetření:

Poradenská zařízení používají novější nástroje pro diagnostiku častěji než v předchozím školním roce,

Za školní rok 2013/2014 se šetření zúčastnilo 42 PPP a 107 SPC, které mají klienty s LMP. Za školní rok 2014/2015 se šetření zúčastnilo 42 PPP, 101 SPC a 4 ŠPZ zahrnující PPP i SPC

Ptali jsme se, jaké tři nástroje (testy) ŠPZ používají přednostně pro zjišťování kognitivních schopností klientů a pro stanovení diagnózy LMP.

U nově zaváděných nástrojů jsme zaznamenali nárůst v jejich používanosti, zejména testu IDS. Celkem IDS jako jednu ze tří nejčastěji užívaných metod uvedlo 38,1 % PPP a 18,4 % SPC. Celkově tedy 23,6 % zařízení. V minulém šetření to bylo 8 %; zaznamenali jsme nárůst o 15,6 %.

Přes 40 % zařízení zařazují mezi tři hlavní nástroje metodu Woodcock Johnson IE. V letošním roce 2014/2015 nástroj používalo celkem 41,7 % zařízení, ve školním roce 2013/2014 to bylo 43,8 %.

Přibližně třetina zařízení používá Stanford Binetovu zkoušku (častěji ve IV. revizi), která je ke stáří a provenienci norem vhodná spíše jako doplňkový test. Ve srovnání s předchozím rokem zaznamenalo využití Stanford-Binetovy zkoušky pokles o 14,8 %.

Jde tedy o pozitivní posun, kdy starší metody s méně vhodnými normami jsou nahrazovány aktuálnějšími testy.

Pravidelně se mezi třemi nejčastěji užívanými metodami objevuje WISC III. Jeho aplikace v praxi mírně klesá a mnohá zařízení ho již neuvádí jako metodu první volby. Přesto nástroj uvádí 93,8 % ŠPZ jako jeden ze tří hlavních testů pro diagnostiku kognitivních funkcí. Test lze využít pro poradenskou práci u majoritní populace. V této oblasti se Wechslerovy testy řadí mezi obecně nejvíce využívané a akceptované metody. Test není ovšem vhodný bez dalších úprav pro diagnostiku žáků pocházející ze sociokulturně odlišného prostředí nebo jiných životních podmínek, protože je vázán na tradiční kognitivní koncepty školního vzdělávání.

V doprovodných kurzech k metodice LMP a v metodice samotné je podrobněji tematizován postup při interpretaci testu WISC. Problematické však začíná být také stáří norem testu a konstrukce některých položek a z toho důvodu by do budoucna měl být využíván maximálně jako doplňkový test. Předpokládáme, že po nějaké době poradenští pracovníci získají klinickou zkušenost s novějšími metodami a od využívání testu WISC začnou ustupovat ještě více.

Ohledně úprav diagnostických postupů v případě zjišťování LMP u klientů s odlišnými životními podmínkami či z jiného sociokulturního prostředí (výrazně nepodnětné rodinné prostředí, kulturní odlišnost, omezená znalost českého jazyka) bylo zjištěno, že většina ŠPZ přistupuje k diagnostice tak, že nějakým způsobem zohledňují zvláštní potřeby klientů na testování. Pouze 1,5 % ŠPZ uvádí, že využívá standardní přístup v diagnostice těchto žáků. Otevřenou, kvalitativní otázkou jsme zjišťovali, jak ŠPZ k žákům přistupují. ŠPZ nejčastěji používají pro diagnostiku LMP u těchto klientů neverbální testové metody, případně jiné vhodné specifické testy a metody, včetně těch, které jsou méně závislé na jazykovém a kulturním prostředí žáka (56,9 % zařízení). Často zařízení používají také individuální přístup (v podobě modifikace otázek, podrobnějšího vysvětlení, ověření porozumění zadání apod.), který využívá 29,2 % zařízení. Pouze necelá pětina zařízení zohledňuje odlišné kulturní podmínky nebo sociokulturní prostředí při interpretaci výsledků testů, případně provádí kvalitativní rozbor výsledků. Dále ŠPZ realizují častější rediagnostiku, pracují s tlumočníky, využívají konzultací s odborníky, pozorování (ve výuce, v rodině), používají dynamickou diagnostiku apod. ŠPZ věnují komplexní diagnostice u této skupiny žáků značnou pozornost a problematiku nezanedbávají. Tyto přístupy budou nadále rozvíjeny na základě poskytované metodické podpory.

MŠMT v roce 2015 sbíralo podněty a v roce 2016 připravíme návrhy na antidiskriminační školení – protipředsudkové vzdělávání.

i) Průběžně zavádět mechanismy pro přístup romských dětí k předškolnímu vzdělávání.

Výzva Inkluzivní vzdělávání svým tématem Předškolní vzdělávání cílila na podporu nástupu dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a současně kulturně odlišného prostředí do mateřských škol. Mezi podporovanými aktivitami byla jednak podpora vzdělávání a rozvoje dětí ve formálních předškolních centrech s cílem připravit děti na vstup a začlenění do mateřských škol a dále pak facilitace procesu přechodu z neformálního předškolního centra do prostředí mateřské školy. Aktivita ve výzvě se pak následně zaměřila na podporu adaptace těchto dětí a jejich rodičů v mateřské škole.

j) Projednávat s reprezentací vysokých škol možnosti uzpůsobení vzdělávacích programů fakult vzdělávajících učitele s jasným zřetelem na průřezové téma inkluzivního vzdělávání a multikulturality s ohledem na další vzdělávání vysokoškolských pedagogů fakult vzdělávajících učitele.

Dle aktuálních potřeb fakulty vzdělávajících učitele průběžně zařazují inkluzivní vzdělávání téma multikulturality do společného vzdělávacího oboru pro přípravu budoucího pedagoga.

7 MINISTERSTVO VNITRA ČR

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru vnitra:

a) průběžně zařazovat témata integrace romské menšiny mezi významné výzkumy resortu

Policie ČR (dále jen „PČR“) v roce 2015 realizovala rozsáhlou sociologickou studii a analýzu veřejného mínění, ve kterém shromáždila názory více než 5000 romských obyvatel sociálně vyloučených lokalit na práci PČR. Výsledky budou sloužit k nastavení parametrů výkonu služby v těchto lokalitách.

b) průběžně na základě poznatků z výkonu dozoru nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek územních samosprávných celků a usnesení, rozhodnutí a jiných opatření jejich orgánů působit preventivně formou doporučení pro obce a kraje s cílem předcházet diskriminačním praktikám, např. v oblasti přístupu k obecnímu bytovému fondu nebo v oblasti veřejného pořádku

Monitorování legislativních a nelegislativních aktivit územních samosprávných celků v rámci jejich samostatné působnosti lze rozdělit na dvě části. V rámci první části Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) vykonává dozor z úřední povinnosti, zejména vůči obecně závazným vyhláškám obcí, které jsou mu na základě zákonem stanovené povinnosti zasílány (§ 12 zákona č. 128/2000 Sb.). Za rok 2015 tak zdejší odbor MV posoudil celkem 5562 vydaných obecně závazných vyhlášek a 5920 obecně závazných vyhlášek ve fázi návrhu. V rámci všech obecně závazných vyhlášek byly zkoumány i možné diskriminační účinky a dopady jednotlivých ustanovení, zejména co se týče oblasti veřejného pořádku. MV se nesetkalo s obecně závaznou vyhláškou, která by svojí regulaci vztahovala pouze na osoby určité národnosti či rasy. Taková obecně závazná vyhláška by byla předmětem návrhu na její zrušení u Ústavního soudu.

Při posuzování obecně závazných vyhlášek v oblastech s vyloučenými lokalitami či početnou romskou komunitou věnuje MV posouzení jejich zákonnosti větší pozornost, zejména co se týče důvodů pro stanovenou regulaci. Ani těmto obcím či městům však nelze odepřít ústavně zaručené právo samosprávy na svém území, a to i v rámci regulace činností, které jsou na jejich území způsobilé narušit veřejný pořádek. V případě regulace v takto vymezených lokalitách jsou ze strany MV zjišťovány důvody, které obce k takovému postupu vedou, zejména je zjišťováno:

- Zda byly učiněny před vydáním obecně závazné vyhlášky jiné kroky (opatření) k zabezpečení veřejného pořádku?
- Z jakého důvodu (za jakým účelem) je přistoupeno k regulaci některých činností na některých veřejných prostranstvích a jaký cíl daná regulace sleduje?
- Proč se výše uvedená regulace vztahuje pouze na některá veřejná prostranství? Bylo v daných lokalitách zjištěno porušování veřejného pořádku? Má obec k dispozici případné záznamy osvědčující danou skutečnost (údaje obecní policie apod.)?
- Dochází při aplikaci obecně závazné vyhlášky k dodržování zásady nediskriminace? Tzn., jsou za porušení ustanovení vyhlášky sankcionovány všechny osoby shodně?
- Jelikož se zákazy stanovené obecně závaznou vyhláškou vztahují na lokality, kde žije převážně romská menšina, nesměruje taková regulace k diskriminaci této skupiny obyvatel?

V rámci druhé části, kdy MV vykonává dozor nad výkonem samostatné působnosti na základě obdrženého podnětu, a to i v rámci nelegislativních opatření (zejména různých

směrnic, pravidel apod.), je nutno konstatovat, že nám nejsou známy podněty, které by směřovaly vysloveně vůči rasové diskriminaci, a to s jednou výjimkou, kdy byla ze strany Veřejné ochránkyně práv namítána diskriminace ve vztahu k regulaci určitých činností i v lokalitách s početnou romskou komunitou (obecně závazné vyhlášky měst Varnsdorf a Litvínov). MV neshledalo v tomto případě postup uvedených měst jako diskriminační, neboť důvody pro regulaci některých činností v uvedených lokalitách shledalo legitimními. Regulaci činností, které dle místních podmínek způsobují rušení veřejného pořádku, je dle našeho názoru nutno provádět zejména na těch místech, kde k nim skutečně dochází, nikoliv na místech jiných. Právě rezignace na regulaci veřejného pořádku v lokalitách s romskou komunitou by mohla způsobit ještě výraznější dopad na vznik tzv. vyloučené lokality. K tomu je nutno dodat, že uvedené obecně závazné vyhlášky jsou v současné době na základě návrhu Veřejné ochránkyně práv posuzovány Ústavním soudem, samotná diskriminace však již ani ze strany Veřejné ochránkyně práv namítána není.

Již v roce 2009 vydalo MV ve spolupráci s Kanceláří veřejného ochránce práv metodickou pomůcku „Doporučení pro obce a města pro předcházení tvorby a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněním zajištění potřeby bydlení“. Tato metodická pomůcka byla v tištěné podobě distribuována na všechny obce v ČR a současně je zveřejněna na internetových stránkách MV, přičemž jednou z oblastí, která je zde upravena, je i problematika přístupu k obecním bytům. MV zde důrazně upozorňuje na skutečnost, že v rámci pronájmu obecního bytového fondu nelze postupovat diskriminačně, tedy v rozdílném přístupu k občanům obce z důvodu věku, pohlaví, národnosti apod.

Ve vztahu k regulaci veřejného pořádku formou obecně závazných vyhlášek (dále jen „OZV“) aktualizovalo MV v roce 2015 metodický materiál „Oblasti veřejného pořádku ve vztahu k možnostem jejich regulace OZV obcí“, kde obce upozorňuje, že v rámci stanovení povinností k zabezpečení veřejného pořádku formou OZV je třeba řídit se zásadami rovného přístupu (zákazu diskriminace), kdy případné rozdíly musejí být objektivně zdůvodnitelné.

V současné době připravuje MV zcela nové metodické doporučení ve vztahu k regulaci veřejného pořádku formou OZV, přičemž i zde bude rozpracována problematika diskriminace v rámci regulace činností, které jsou v rámci zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku nejčastěji regulovány.

Na problematiku diskriminace (a to nejen v oblasti veřejného pořádku) jsou obce průběžně upozorňovány i při metodické činnosti MV, zejména při posuzování návrhů či už schválených OZV, v rámci zpracovaných právních rozborů, které jsou obcím následně zasílány. Taktéž v rámci preventivního působení na obce a kraje jsou v rámci pravidelných čtvrtletních porad se zástupci krajských úřadů, ústředních správních úřadů a dalších představitelů veřejné správy na úseku dozoru a kontroly zařazovány informace k diskriminaci, kdy je pravidelně zván i zástupce Kanceláře veřejného ochránce práv.

c) průběžně do vybraných vzdělávacích programů pro úředníky územních samosprávních celků zařadit téma antidiskriminačního přístupu k občanům, zavádění principů dobré správy do praxe a multikulturní výchovy

MV průběžně zařazuje do vybraných vzdělávacích programů pro úředníky územních samosprávních celků téma antidiskriminačního přístupu k občanům, zavádění principů dobré správy a multikulturní výchovy. Realizátorem těchto kurzů je Institut pro veřejnou správu Praha. Téma zavádění principů dobré správy do praxe je nedílnou součástí volného cyklu kurzů průběžného a prohlubujícího vzdělávání „Správní řízení v praxi“. Téma antidiskriminačního přístupu k občanům, zavádění principů dobré správy do praxe a multikulturní výchovy je akcentováno ve všech kurzech

d) průběžně začleňovat poznatky a praktické zkušenosti koordinátorů pro záležitosti romské menšiny a romských poradců a poskytovatelů sociálních služeb příslušníkům romské menšiny do celoživotního vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie ČR

MV, jakožto věcný gestor pro práci PČR na úseku menšin, metodicky zaštiťuje institut styčného důstojníka pro menšiny. Styčný důstojník pro menšiny je ustanoven při jednotlivých krajských ředitelstvích policie pod odborem služby pořádkové policie na základě závazného pokynu policejního prezidenta č. 258/2013, o činnosti na úseku menšin. Jedním z hlavních úkolů styčného důstojníka pro menšiny je navázání a prohlubování spolupráce s dalšími zainteresovanými subjekty, např. krajskými koordinátory pro romské záležitosti, lokálními poradci Agentury pro sociální začleňování, manažery prevence kriminality, neziskovými organizacemi, pracovníky Probační a mediační služby ČR apod. Za tímto účelem styční důstojníci pro menšiny kromě jiných aktivit pravidelně pořádají tzv. multidisciplinární setkání, kam jsou zváni zástupci jednotlivých zainteresovaných skupin a kde mají možnost společně s policií diskutovat vhodná opatření.

V průběhu roku 2015 pokračoval projekt „Zavádění policejních specialistů v oblasti policejní práce ve vztahu k minoritní skupině Romů v sociálně vyloučených lokalitách“, jehož gestorem je Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR (dále jen „ŘSPP PP ČR“). Vybraní policisté a policejní manažeři ze čtyř pilotních krajů se účastnili pravidelných vzdělávacích workshopů, na kterých vystoupili odborníci jak ze státní správy, evropských poradních orgánů, tak neziskových organizací a zahraničních policejních sborů. Celkem je v projektu školeny přes 50 policistů.

V průběhu roku 2015 pořádal odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra (dále jen „OBPPK“) ve spolupráci s ŘSPP PP ČR dvě celorepubliková pracovní setkání pro styčné důstojníky pro menšiny a členy jejich pracovních skupin. Celkově se obou setkání zúčastnilo více jak 170 policistů. Cílem těchto setkání je prohlubování znalostí a vědomostí z oblasti problematiky integrace menšin, zohlednění aktuálních trendů pro práci policie s menšinami, práce s předsudky a předávání dobré praxe.

V roce 2015 dokončilo MV ČR zpracování výukových metodických materiálů pro PČR v oblasti interkulturních kompetencí. Materiály byly vypracovány v rámci projektu „Efektivní rozvoj a posilování kompetencí lidských zdrojů“, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/A3.00005 financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“) prostřednictvím OP LZZ a státního rozpočtu ČR. Výukové materiály jsou určeny pro policejní školy, styčné důstojníky pro menšiny a další útvary PČR odpovědné za vzdělávání PČR v oblasti interkulturních kompetencí. Cílem materiálů je připravit příslušníky PČR na zvyšující se rozmanitost společnosti a na potenciální zátěžové situace, se kterými se mohou při výkonu služby v kulturně nebo sociálně odlišném prostředí setkat.

Policejní vzdělávání se podílí na integračních tendencích, které přispívají k zajištění bezpečnosti a snížení kriminality. Cílem vzdělávání je mj. usilovat o vytvoření žádoucích postojů u policisty: zachovávat čest, důstojnost, vážnost, respektovat práva a osobnost druhých lidí, aktivně vystupovat proti rasismu, nesnášenlivost, xenofobii a diskriminaci.

Od roku 2010 Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově (dále jen „VPŠ a SPŠ MV v Holešově“) realizovala projekty „Příprava a výběr žáků z národnostních menšin ke vzdělávání ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“ a „Vzdělávání žáků národnostních menšin ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“. Oba projekty byly spolufinancovány ESF prostřednictvím OP VK a státním rozpočtem ČR. V současné době jsou veškeré aktivity v rámci udržitelnosti projektu financovány z rozpočtu školy.

Na celorepublikové úrovni probíhá každoročně prezentace projektů na Radě vlády ČR pro záležitosti romské komunity a na Radě vlády ČR pro národnostní menšiny.

Realizované aktivity jsou zaměřeny na vytvoření rovných příležitostí pro žáky a žákyně z 9. tříd ZŠ z národnostních menšin žijících v ČR při přijímacím řízení a vzdělávání ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově tak, aby nedocházelo k jejich vyčleňování z hlavního vzdělávacího proudu a obstáli v konkurenci na trhu práce. Po úspěšném ukončení vzdělávání se předpokládá přijetí těchto absolventů do služebního poměru příslušníka PČR, popřípadě jejich uplatnění v dalších bezpečnostních sborech a ve veřejné správě.

V rámci projektu škola zpracovala tři výukové materiály: Multikultura a migrace v dnešním světě, Migrace v ČR, Romové v české společnosti. Výukové materiály byly akreditovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Členové realizačního týmu projektu Vzdělávání žáků národnostních menšin ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově (zaměstnanci školy), úzce spolupracují s krajskými koordinátory pro romské záležitosti a romskými poradci zejména v oblasti výběru vhodných uchazečů ke studiu čtyřletého maturitního vzdělání v oboru Bezpečnostně právní činnost ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově. V oblasti problematiky národnostních menšin včetně romské problematiky bylo proškolen 57 členů realizačního týmu. Zkušenosti se systematickým vzděláváním Romů má škola již od roku 2007. V současné době se vzdělává v oboru čtyřletého maturitního vzdělávání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost 7 žáků z této menšiny. Ve školním roce 2014/2015 úspěšně ukončil vzdělávání 1 žák romské národnosti.

V oblasti terciárního vzdělávání (VPŠ a SPŠ MV v Praze, VPŠ a SPŠ MV v Holešově) se předmětná problematika promítá do modulů zaměřených na právní disciplíny.

Nejvýrazněji se však odráží v modulu Multikulturní společnost. V rámci komunikace v multikulturním prostředí jsou zmiňovány dvě základní, nejvíce zastoupené komunity v ČR – romská a vietnamská – v tématu: Rasismus a práce policistů ČR s menšinami se zaměřením na vietnamskou a romskou komunitu. Cílem je výchova policistů k respektu a toleranci s důrazem na hodnotu lidství. Důraz je kladen na komunikaci a jednání bez rasových a xenofobních prvků.

Problematika romské integrace je zakomponována do modulu Komunikace a etika policejní práce ve výuce ZOP. Jejím obsahem je postavení policie v demokratické společnosti a profesionalita, předsudky a metody jejich ovlivňování, minority, multikultura, viktimologie a jednání s obětí trestného činu, sociálně patologické jevy, formy a prevence.

Dotčená problematika je implementována též do modulu Základy práva (v tématech: Ústava ČR a Listina základních práv a svobod).

Integrace a postavení Romů ve společnosti je nedílnou součástí vzdělávání policistů a zaměstnanců policie a ministerstva i v rámci tzv. další odborné přípravy a celoživotního vzdělávání. Jedná se především o kvalifikační kurzy pro policisty SKPV.

V roce 2015 VPŠ a SPŠ MV v Holešově realizovala 5 školení policistů z krajských ředitelství PČR zařazených v pracovních skupinách pro práci s národnostními menšinami s názvem „Policista v multikulturním prostředí“.

V rámci proškolení učitelů policejních škol MV a policistů je využíváno nabídky kurzů pořádaných Policejní akademii ČR v Praze se zaměřením na problematiku extremismu, lidských práv atd.

8 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru zdravotnictví:

a) průběžně ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí hledat systémové řešení k zakotvení a rozšíření působnosti zdravotně sociálních pomocníků, a to zejména v sociálně vyloučených lokalitách

Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „MZ“) a MPSV jednalo v roce 2015 v rámci Meziresortní pracovní skupiny k řešení problematiky sociálně zdravotního pomezí o této problematice. Jednání pokračují i v roce 2016. V červnu 2016 má být předložen do vlády návrh změnového zákona upravující zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, v platném znění (zákon o zdravotních službách) a zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Shoda nad problematickými oblastmi by měla vyjasnit kompetence obou resortů v otázce zajišťování některých specifických druhů podpory, např. zdravotně sociálního pomocníka.

b) průběžně informovat Radu vlády pro záležitosti romské menšiny o dotačních programech vyhlašovaných Ministerstvem zdravotnictví

Tento úkol je průběžně a pravidelně plněn.

c) průběžně v rámci postgraduálního vzdělávání zdravotnických pracovníků informovat akreditovaná pracoviště o možnosti využít při výuce legislativy a etiky podklady týkající se problematiky vztahu mezi zdravotnickými pracovníky a pacienty ze sociálně vyloučeného prostředí, zajišťované a shromažďované Radou vlády pro záležitosti romské menšiny, a tyto podklady případně využít k aktualizaci studijních programů

V rámci kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace doporučuje MZ používat podklady, které zajišťuje a shromažďuje Rada vlády pro záležitosti romské menšiny (viz. http://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/informace-akreditovanim-pracovistimktera-zajistuji-postgradualni-vzdelavani-zd_6616_934_3.html)

9 MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

Usnesením vlády ze dne 11. května 2016 č. 416, k Revizi úkolů vyplývajících z usnesení vlády, týkajících se integrace romské menšiny, vláda uložila ministru zemědělství:

a) průběžně ve spolupráci s ministryní práce a sociálních věcí a s představiteli romských organizací nacházet možnosti pro využití firem zaměstnávajících romské občany při zadávání zakázek v rámci působnosti resortu

Zaměstnávání romských občanů se v resortu zemědělství se uskutečňuje např. způsobem společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek, při jejichž plnění musí vybraný zhotovitel uplatnit určitý počet osob z řad dlouhodobě nezaměstnaných.

V roce 2015 vypsal státní podnik Povodí Vltavy tímto způsobem 21 veřejných zakázek v hodnotě přes 29 mil. korun. Plnění těchto zakázek zajistilo zaměstnání nejméně 24 osobám z řad dlouhodobě nezaměstnaných, evidovaných na ÚP ČR.

Zároveň státní podnik Povodí Vltavy realizoval v loňském roce dalších 15 veřejných zakázek malého rozsahu se souhrnnou hodnotou převyšující 8 mil. korun, u kterých byl rovněž uplatněn sociální aspekt, a to požadavek na zaměstnání alespoň jedné osoby z evidence ÚP ČR, po dobu uskutečnění akce.

Lesy České republiky, s. p. (dále jen „LČR“), a ÚPČR v roce 2015 pokračovaly ve spolupráci při náboru nezaměstnaných na práce v lesích v rámci celé ČR. K tomuto programu se podnik zavázal ve své na „Koncepti strategického rozvoje podniku LČR pro období let 2015-2019.

Náklady spojené s vytvořením pracovních míst (tzv. veřejně prospěšných prací), jsou hrazeny LČR s příspěvkem od ÚP ČR.

Zaměstnanci v rámci tohoto programu nejčastěji likvidovali černé skládky na pozemcích, určených k plnění funkcí lesa, udržovali a opravovali cestní síť, starali se o objekty, sloužících veřejnosti (Program 2020) a vykonávali pomocné práce v pěstební činnosti apod. Často se jednalo o práce, které jsou v běžném provozu na spodních příčkách důležitosti a přesto je nutné je při správě státních lesních majetků realizovat.

Projekt probíhal od 1. 4. do 31.10.2015.

V roce 2015 došlo k rozšíření projektu Krušné hory na další organizační jednotky LČR. Lesní správci ve spolupráci s danými pobočkami úřadů práce během celého roku vybrali 267 sezónních zaměstnanců. Skutečné fyzické počty se pohybovaly mezi 80 až 120 zaměstnanci, vývoj celkového počtu souvisí s průběhem fluktuace u této kategorie zaměstnanců. Průběžně se doplňoval i počet organizačních jednotek LČR zapojených do tohoto projektu - celkem 41 lesních správ a 3 závody. Přepočtený stav zaměstnanců na VPP v roce 2015 byl 83,7.

Fluktuace u těchto zaměstnanců se pohybuje průměrně na úrovni 25 %. Nejčastějšími důvody ukončování pracovních poměrů (zejména ve zkušební době) ze strany zaměstnavatele byly:

Častá neomluvená absence

Problémy s alkoholem a užíváním návykových látek

S výše uvedenými důvody často souvisí i následná nechuť skutečně se zapojit do pracovního procesu v pravidelných časových režimech, neochota absolvovat fyzickou zátěž, často se jedná o kombinaci výše uvedených vlivů.

Obecné vyhodnocení:

Přes některé počáteční dílčí problémy v komunikaci s pobočkami ÚP ČR následně dobrá spolupráce, zejména s organizací výběrů zaměstnanců.

Lesní správci a zaměstnanci lesních správ a závodů ve většině případů hodnotí tuto aktivitu kladně - velkým přínosem jsou realizované práce v lese i na dalším spravovaném majetku LČR.

Náklady spojené s vytvořením těchto sezónních pracovních míst v roce 2015 dosáhly 32 mil. Kč, příspěvky od úřadů práce pak necelých 12 mil. Kč.

b) průběžně v rámci sociálního zemědělství usnadňovat přístup na trh práce osobám, které obtížně hledají zaměstnání, včetně příslušníků romské menšiny

Sociální zemědělství v současné době získává pozornost na základě pozitivního vnímání zemědělství a venkovských zdrojů, kdy se přirozenou cestou zvyšuje i zájem o příznivé účinky přírodních prostor a zemědělských činností pro sociální, zdravotní a duševní pohodu zúčastněných osob. V tomto kontextu představuje koncept sociálního zemědělství novou šanci pro zemědělce zavádět a vytvářet nové alternativní služby, rozšířit a diverzifikovat své činnosti a jejich roli ve společnosti. Sociální zemědělství tak v sobě spojuje dva světy - zemědělství a sociální služby. Jeho posláním je, kromě zemědělské produkce a služeb, zaměstnávat, vzdělávat a uskutečňovat různé druhy terapií pro široké spektrum znevýhodněných osob a to za využití dostupných zemědělských zdrojů v daném místě. Gílem je tak za účasti hlavních aktérů (zemědělci a místní komunity) podporovat nebo vytvářet sociální služby ve venkovských oblastech, které přispívají sociálnímu začleňování.

Důležitou přidanou hodnotou je možnost integrovat znevýhodněné osoby do prostředí, které především ve venkovských oblastech umožňuje flexibilitu, blízkost a neformálnost širokého spektra vztahů při jejich začleňování, a to především za předpokladu, že budou vykonávat smysluplnou činnost - práci - vedoucí k posílení jejich osobnostních a profesních dovedností a schopností, ale také větší nezávislosti a lepšímu sociálnímu postavení.

Cílovou skupinu pro koncept sociálního zemědělství je možné v maximální míře vymezit tak, že se jedná o osoby sociálně a zdravotně znevýhodněné, které potřebují zvýšenou péči při jejich integraci do pracovního nebo běžného prostředí. Vzhledem ke své interdisciplinární povaze tak má sociální zemědělství možnost řadu různých problematických oblastí pozitivně ovlivnit a přinést výhody, mezi které patří především:

Tvorba a udržení pracovních míst na venkově - některé z projektů v sociálním zemědělství jsou zakládány jako nové organizace, které vytvářejí nová pracovní místa pro místní obyvatele právě z venkovských oblastí, což má pozitivní dopad také na snižování počtu obyvatel nebo na nezaměstnanost jako takovou. Pro samotné klienty vidíme přínosy především v posilování jejich kvality života, sociálního začleňování, vzdělávání, zaměstnanosti a terapie.